

פלטוניים (1935), "קשה להבין היסטוריון המוציא דיבת עמו רעה" צילום: "צילום בפלסטין/א"

על האמת ועל השקר

ההתנצלות שפירסם תדי כ"ץ בנוגע ל"טבח בטנטורה" היתה אמורה להיות סופה של הפרשה, אז למה אורי הייטנר מוציא אותה מהקבר? בגלל ההיסטוריונים

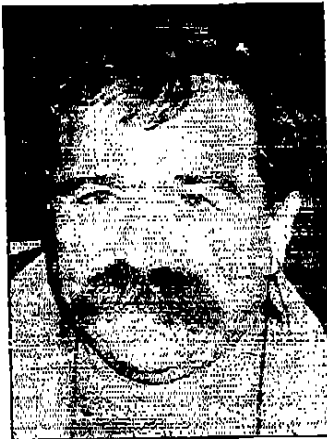
היסטוריון המעוות את ממצאיו - אינו ראוי לתוארו. אני מסוגל להבין (גם אם לא להסכים) היסטוריון המייפה את ההיסטוריה של עמו. זהו רגש פטריסטי טבעי אך מי שבחר לנהוג כך, חטא למצפונו המקצועי. מאחר שכל חוקר בוחר את המחקר שלו, יכול "ההיסטוריון הפטריסטי" לבחור את תחומי מחקר המציגים את הפנים היפות של ההיסטוריה הלאומית. אין הוא רשאי לשקר.

קשה יותר להבין היסטוריון הבוחר דווקא את חקר החלקים האפלים בהיסטוריה של עמו, שהרי ההתמקדות דווקא בהם, ולא במכלול התמונה המלאה, מעוותת את המציאות. אולם אם הוא חושף את האמת על-פי קנה מידה מדעי, הוא ממלא את תפקידו כהיסטוריון. איך ניתן להבין "היסטוריון", המשקר על-מנת לכער את תמונת המציאות ולהוציא את דיבת עמו רעה? מדוע תדי כ"ץ נהג כך? מה הניע אותו?

בפסח האחרון, בכנס "בסוד רוח", השתתפתי במיפוש של מכון החגים הבין-קיבוצי על "הגדת

יום העצמאות". הדיון גלש לדרך הראויה לחגוג את יום העצמאות. תדי כ"ץ, שהשתתף בכנס, הציע שכל יישוב יזמין לשיחה את מי שהיו במקום ב-1948. לכאורה, רעיון מצויין - נזמין את לוחמי הפלמ"ח או את המחטי"שבים הוותיקים לספר. אך על-מנת להסיר כל ספק, הדגיש כ"ץ כי כוונתו היתה להזמין למסיבת יום העצמאות את התושבים הערבים שחיו במקום לפני קום המדינה. זו תהיה חגיגת העצמאות בקיבוצים - הכאה על החטא הקדמון. על הקמת המדינה. למעשה, כ"ץ מציע להפוך את יום העצמאות ליום ה"נבבה" ("יום השואה" של ערביי ישראל). מתברר, אם כן, שמדובר מעל לכל דבר אחר באובססיה. אובססיה של תדי כ"ץ לנבבה. אורי הייטנר, אורטל

"ברצוני להבויר, כי לאחר ששבתי ובדקתי את הדברים, ברור לי מעל לכל ספק, כי אין כל יסוד לטענה, כי בוצע בטנטורה הרג של אנשים, לאחר כניעת הכפר, על-ידי לוחמי הטיבת אלכסנדרוני, או על-ידי כוח אחר של היישוב העברי... אני אומר שלא היה טבח בטנטורה... אני חודר בי מכל מסקנה משתמעת מהעבודה, בדבר התרחשותו של הטבח או בדבר הרג של אנשים חסרי נשק וחסרי מגן". משפטים אלו הינם חלק ממכתב ההתנצלות של תדי כ"ץ, על עלילת הדם שהעליל על לוחמי אלכסנדרוני כאילו

תדי כ"ץ. "אובססיה לנבבה"

טבחו בערביי טנטורה. מכתב זה, שפורסם השבוע בעיתונות, הינו סופה של הפרשה העגומה הזו, שנפתחה בקול תרועה רמה בכתבת שער סנסציונית ב"סופשבוע" של "מעריב", וגוועה בקול ענות חלושה בשתי ערכאות משפטיות (כולל ב"צ) ובבדיקה מדעית של אוניברסיטת חיפה, שהפריכו את הבדיה של תדי, ולא הותירו ברירה בידו, אלא להתנצל. שום אדם סביר לא יקבל את טענתו של כ"ץ, כי התם

על ההתנצלות עקב מצב בריאותו, ולכן אינה תקפה. אני בטוח שכל ישראלי שמח על תוצאת הפרשה, בראש ובראשונה על כך שהתברר שלא היה טבח, על כך שנוקה הכתם שהדביק כ"ץ על לוחמי אלכסנדרוני ועל כך שהאמת יצאה לאור. שאלה אחת ממשיכה להציק ולא להרפות - למה? למה הוא עשה זאת?

חקר ההיסטוריה נועד לספר את סיפורו של העם, על-מנת ליצור הזדהות לאומית. חקר ההיסטוריה נועד להציג את האמת כמות שהיא, על כל הצדדים הלא נעימים שבה. שני המשפטים הללו, הסותרים זה את זה, לכאורה נכונים. הם נכונים, אך לעיתים שתי האמיתות הללו מתנגשות. בעיניי, הנאמנות לאמת ההיסטורית קדמת, כמו בכל מדע.

"הקיבוץ" - 22. 11. 01